

۱- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق(درس ۲، درس ۱)

عبارت الف درباره نحوه دلالت مفهوم جزئی «این» بر شیء خارجی مورد اشاره است. بررسی این مطلب برخلاف قواعد صرف و نحو، وابسته به زبان خاصی نیست (همه زبان‌ها لفظی برای اشاره دارند) (رد گزینه ۱)؛ بلکه در زمره اصول کلی‌ای است که اطلاع از آن‌ها در حیطة زبان (الفاظ)، به ما در جهت جلوگیری از خطای اندیشه یاری می‌رسانند. بنابراین این عبارت در علم منطق مورد توجه است.

گزینه‌های ۲ و ۴: عبارت ب به قواعد نحوی زبان فارسی اشاره دارد. هر چند چنین قاعده‌های مختص زبان فارسی نیست و برخی زبان‌های دیگر هم چنین ساختاری دارند ولی به هر حال این ساختار مختص زبان‌های خاصی است؛ نه همه زبان‌ها (زیرا مثلاً ممکن است در بعضی زبان‌ها گزاره اول بیاید و نهاد دوم؛ مثل جمله «ذهب المعلمون» در زبان عربی). این امر سبب می‌شود این جمله درباره اصول کلی مرتبط با اندیشه (تعریف و استدلال) که بین همه زبان‌ها مشترک است، نباشد و در علم منطق بررسی نشود.

۲- پاسخ: گزینه ۱

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: استدلال * منطق(درس ۲، درس ۱)

اینکه منظور از کلمه «این» خود «سندلی» است نه چیزی کمتر یا بیشتر، یعنی دلالت مطابقی «سندلی» برای آن شیء خارجی مورد اشاره وضع شده است. این گونه دلالت‌ها در علم منطق در مبحث «نحوه دلالت لفظ بر معنا در جملات» بررسی می‌شوند.

گزینه‌های ۲ و ۴: اولاً عبارت ب، نسبت بین نهاد و گزاره را از نظر منطقی شرح نداده است؛ بلکه صرفاً نام اجزای جمله و ترتیب قرار گرفتن آن‌ها را بیان کرده است. ثانیاً هر جمله‌ای نهاد و گزاره دارد ولی هر جمله‌ای تصدیق نیست؛ تنها جملاتی تصدیق هستند که حکم و قضاوت دارند و در آن‌ها اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم. بنابراین جملاتی مثل «ساعت چند است؟» گرچه نهاد و گزاره دارند و مشمول توضیح عبارت ب هستند ولی تصدیق نیستند و در علم منطق بررسی نمی‌شوند. گزینه ۳: در عبارت الف هیچ تصدیق مجهولی به کمک تصدیق‌های معلوم کشف نشده است؛ بنابراین استدلال نیست.

۳- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: متوسط * حیطة: کاربرد * منطق(درس ۴)

کارشناس الف گرچه ابتدا یک مصداق ذکر کرده، اما بعدش فوتبال جوانمردانه را به صورت مفهومی نیز تعریف کرده است. مفهوم عام تعریف او «فوتبال بازی شدن» است و مفهوم خاص تعریفش، «بر اساس قواعد ورزشی و اخلاقی و بدون سوء استفاده از شرایط و موقعیت‌های غیرمنصفانه» است.

تذکر: تعاریف مفهومی لزوماً ساده و یک خطی یا دو کلمه‌ای نیستند. ملاک تشخیص آن‌ها از تعریف لغوی این است که در تعریف لغوی، کلمه را صرفاً با یک کلمه مترادف معنا می‌کنیم یا ریشه لغوی و نحوه شکل‌گیری‌اش را می‌گوییم؛ اما در تعریف مفهومی، از مفاهیم عام و خاص معلوم برای معرفی مفهوم مجهول استفاده می‌کنیم.

تذکر دوم: اگر مخاطبان ندانند معنای «فوتبال» چیست، تعریف کارشناس الف دوری است؛ زیرا از خود مفهوم «فوتبال» استفاده کرده است. لیکن باید توجه داشت که معنای «فوتبال» از نظر این کارشناس برای همه مخاطبان روشن بوده است لذا تنها به تعریف نوعی از فوتبال که به آن «فوتبال جوانمردانه» می‌گویند، پرداخته است؛ نه تعریف فوتبال.

۴- پاسخ: گزینه ۲

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * منطق(درس ۴)

کارشناس ب می‌گوید که چون «فوتبال واقعی» بازی نکرده‌اند، نمی‌توانیم درباره جوانمردانه بودن یا نبودن بازی صحبت کنیم. یعنی «فوتبال جوانمردانه» را باید نوعی رفتار در بازی «فوتبال واقعی» بدانیم. پس اگر بخواهد «فوتبال جوانمردانه» را تعریف کند، حتماً مفهوم «فوتبال واقعی» را در تعریف وارد خواهد کرد.

گزینه ۱: اگر جمله او درباره فوتبال را تعریف فوتبال در نظر بگیریم، این تعریف گرچه صحیح نیست اما اشکال «دوری بودن» را ندارد؛ زیرا فقط «فوتبال» به معنای «برد و باخت» در نظر گرفته شده است؛ نه برعکس. معنای «برد و باخت» مستقل از «فوتبال» قابل فهم است.

گزینه ۳: اولاً و اصلاً «فوتبال جوانمردانه» را تعریف نکرده است. ثانیاً تعریف مصداقی تنها از طریق ذکر خود مصادیق است؛ نه ذکر موارد غیر مصداق.

گزینه ۴: اگر جمله او درباره فوتبال را تعریف فوتبال در نظر بگیریم، با اینکه تعریفش صحیح نیست اما همچنان یک تعریف مفهومی است؛ نه لغوی. در تعریف لغوی، مفهوم مجهول را با مترادفش معنا می‌کنیم ولی در اینجا مترادفی برای فوتبال نیآورده است بلکه به بیان یک ویژگی لازم و عام برای فوتبال اکتفا کرده است.

۵- پاسخ: گزینه ۳

▲ مشخصات سؤال: دشوار * حیطة: استدلال * منطق(درس ۴)

تیم «بهنام» بی دلیل خود را روی زمین می‌انداختند و تمارض می‌کردند؛ پس بازی آن‌ها ناجوانمردانه بوده است؛ اما تیم «امید» به دلیل روی زمین افتادن بازیکنان تیم «بهنام»، توپ را به بیرون می‌زدند؛ پس بازی آن‌ها جوانمردانه بوده است.

گزینه ۱: بازی دوبروز جوانمردانه نبود؛ زیرا یکی از دو طرف مسابقه تمارض می‌کرده است؛ بلکه تنها می‌توان گفت که فقط بازی تیم «امید» جوانمردانه بوده است. در ضمن، این گزینه نتیجه منطقی فرض سوال نیست؛ بلکه نظری شخصی و سلیقه‌ای درباره زیبایی بازی است.

گزینه‌های ۲ و ۴: این سخنان نتیجه درستی نظر «کارشناس الف» نیستند و نهایتاً شاید بتوان آن‌ها را از نظر «کارشناس ب» برداشت کرد. ضمن اینکه باید توجه داشت که معمولاً به چنین بازی‌هایی «فوتبال» می‌گویند، ولی چون قواعد «فوتبال خوب» در آن رعایت نشده، از نظر «کارشناس ب»، گویا «فوتبال واقعی» بازی نشده است.